

YENİ ENERJİ KAYNAĞI ARAYIŞLARININ SONUCU

Karbon doğayı tüketir

Sevdiye ERGÜRBÜZ

İSTANBUL- Dr. Gaye Yılmaz, petrol ve doğalgaz tüketiminin dünya düzeyinde abartılmasıyla "karbon kotası"nın gündeme getirdiğini belirterek, "Karbon ticareti doğanın geri dönüşsüz bir şekilde tüketimine yol açıyor" diye konuştu.

TMMOB'un düzenlediği 8. Enerji Sempozyumu'ndaki oturumlardan birinde de "Enerji Stratejileri" tartışıldı. Oturuma, Dr. Tuncay Babalı, Dr. Gaye Yılmaz ve Mustafa Sönmez katıldı. Oturum kapsamında HES'ler, karbon kredisi ve ticareti gibi yenilenebilir enerjiye dair konuların yanı sıra doğalgaz sondaj çalışmalarında oluşabilecek çevre felaketlerine de dikkat çekildi.

'Kaynaklar ticarileşiyor'

Dr. Gaye Yılmaz konuşmasında doğal kaynakların ticarileşmesi konusuna değindi. Yılmaz su ve havanın ticarileşmesinin aynı yıllara denk geldiğine dikkat çekti. İlk olarak 1968 yılında yazdığı makale ile John H. Dales'ın "Soluduğumuz havanın ticarileşmesi" fikrini ortaya attığını kaydeden Yılmaz, 1990 yılında ABD, Kanada, Yeni Zelanda, İngiltere gibi ülkelerde karbon kotası ve ticaretinin başladığını söyledi. Yılmaz, "Karbon ticareti ilk kez dolaylı bir politik araç olarak bu şekilde kullanılmıştır" dedi. Yılmaz, karbon ticaretinin ilk kez politik tartışmalara doğrudan dahil

edilmesinin ise 1997 Kyoto ile başladığını dile getirdi. Enerjinin ticarileşmesi sürecinde kurumsallaşmanın 1970'li yılların başına denk düşmesinin ise tesadüf olmadığını belirten Yılmaz, bu yıllarda enerji sorununun yanı sıra kapitalizmin de derin bir kriz yaşadığını anımsattı. Kapitalizmin içine düştüğü krizden kurtulmak için sağlık, eğitim, temiz hava, su gibi ihtiyaçları metalaştırdığını, karbon ticaretinin bu şekilde ortaya çıktığını anlatarak bu durumu, "Sermayenin organik bileşimindeki yükselmeyi erteleyecek yeni meta üretimlerine geçilmesi" şeklinde değerlendirdi.

'Mafya var'

Yılmaz, firmaların "yeşil projeler" üzerinden karbon kredisi kazanmasının sakıncaları olduğuna vurgu yaparak "Karbon ticareti doğanın geri dönüşsüz bir şekilde tüketimine yol açıyor. Yenilenebilir enerjinin tüketilmesi maddesiz bir şey değil. Doğaya zararları var" dedi. İstatiklere atf yapılarak 2009 yılında 80 karbon kredisi projesinden 72'sinin, 2010 yılında ise 36'sından 31'inin HES'lerle verildiğini belirten Yılmaz, "Yanlış olan yenilenebilir enerji değil, üretildiği koşullardır. Ener-

jinin bir piyasa malı haline getirilmesidir. Piyasa için üretilen enerji ile toplumun ihtiyacı için üretilen enerji aynı değildir" değerlendirmesini yaptı. Yılmaz, karbon ticaretini şöyle eleştirdi:

"Bir tekstil firmasının, finans kurumlarının, bir bankanın birden bire yenilenebilir enerjiye yatırım yapmasını karbon ticareti ile bağdaştırıyorum. Firmalar

bir yandan enerjiden kar elde ederken bir yandan da BM'nin sağladığı karbon kredisinden kar ediyorlar. İşin içine mafya girmiş durumda. Kredi verildikten sonra temiz enerji denetlenmiyor. Karbon ticaretinin küresel ısınmayı önleyeceğine inanmıyorum. Bu dünya halklarına göstermelik bir oyun, aslında bir kar alanı oluşturuldu."

'İran'a tecrit sürdürülemez'

Enerji piyasasındaki genel gelişmelere ilişkin değerlendirmeler yapan Dr. Tuncay Babalı İran'a uygulanan tecrit ve yenilenebilir enerjinin doğuracağı ek maliyetlere değindi. Babalı, İran'ın uğradığı tecrit politikasının sürdürülebilir olmadığını vurguladı. Yenilenebilir enerjinin ise belli bir maliyet gerektirdiğini ve Türkiye'nin bu konuda çok yol katetmesi gerektiğini anlatan Babalı "Her ülkede farklı lobiler olabilir. Bu demokrasinin temelidir ancak tartışmalar olabildiğince şeffaf olmalıdır" diye konuştu.

'Yeni bir krizin habercisi'

Mustafa Sönmez ise 2008 yılında yaşanan ekonomik kriz ve ardından gelişen süreci anlattı. Sönmez, krizden sonra yaşanan toparlanma sürecinin cılız kaldığını ve 2011 yılında yaşanan gelişmelerin yeni bir krizin habercisi olduğunu söyledi. Sönmez, "BRIC raporuna göre 2001-2010 döneminde dünyada askeri harcamalar yüzde 50 arttı. Dünya hasılasının her yıl ortalama yüzde 3'e yakını askeri harcamaya gidiyor. Aynı kaynağa göre, 2001-2010 döneminde ABD'nin askeri harcamaları yüzde 81, Çin'inki ise yüzde 189 arttı" dedi. Sönmez, 63 trilyon dolarlık 2010 dünya hasılasında ABD'nin payının yüzde 23'e indiğini anımsatan Sönmez, ittifak kuran Çin, Rusya, Hindistan ve Brezilya'nın 1990'da yüzde 7,5 olan hasıla paylarının 2010'da yüzde 21'e çıkarak 15 yılda 3 karta yakın artış sağladığına dikkat çekti. ■

